

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. CXVII. Senen promogenituræ de Spennazzis. Vocato primogenito alicujus, An primogenitura extendatur ad secundo & tertio aliosque ulteriores genitos ejusdem, vel potius restringatur ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

apud Cavaler. dec. 383. in Leodien. domini prima Iulii 1650 coram Cerru dec. 79 par. 11. rec. & in aliis.

7 Præsumptionem autem in hac facti specie militate potius pro demonstrativa quam taxativa deducebam, Primò ex generali præsumptione seu verisimilitudine, de qua infra, ut scilicet quemadmodum posthumum ex illa uxore suscipiendum instituire voluit, ita & quoscumque alios filios ex quacumque legitima uxore suscipiendos ob cessantem illam diversitatis rationem antiquitus militan-tem, ut infra.

Secundò ex testatoris qualitate, cum esset miles ac idiota, legalium subtilitatum ignarus, dum ista vix peritis iuristis innotescent, ut advertit Morott. d. conf. 32. nu. 6. Ideòque attendendum est, quid idem testator si resurgeret interrogatus verisimiliter responderet; Et tertio clarius omnem dirimi quæ- sitionem observabam ex eisdem testatoris declara- rata voluntate instituendi quemcumque filium ex alia uxore procreatū, deducta ex altero testamento in ul- tima infirmitate præparato, Nil obstante quod illud remansisset imperfectum, ac in terminis nudæ præ- parationis, cum etiam testamenta imperfecta, & in- valida seu revocata sufficiant, ac attendi debeant pro testatoris voluntate declaranda ut dec. 600. nu. 11. par. 5. rec. cum aliis disc. præced. Et confert receptis- sima distinctio de qua eodem discursu præcedenti, An scilicet agatur de probando voluntatem omninò novam, vel potius de eisdem declaratione seu in- terpretatione, ut primò casu requirantur tot testes vel solemnitates, quæ de jure exiguntur ad testa- mentum vel ultimam voluntatem, In secundò au- tem sufficiant duo testes etiam singulares, vel ad- minicula & conjecturæ, Ideòque ex hoc ultimo testamento tanquam probante continuatam ac perseverantem voluntatem, clarè probari observa- bam in animo testatoris ab initio fuisse omnes ejus filios quos haberet instituendi, eis autem substitu- endi sororem ejusque filios, ut ita paternæ volun- tati se conformem redderet, atque excluderet fi- liorum hæredes extraneos, quos ita abhorruisse liquet, Atque hanc substantiam voluntatis non cu- rata formalitate verborum potius attendendam esse mihi probabilis videbatur.

Quatenus verò pertinet ad præsumptionem seu verisimilitudinem generalem deductam per Bart. Bald. Angel. & alios in d. l. fin. per illum text. Cod. de posthum. hered. instit. & de qua Berous d. conf. 17. num. 14. 15 & 26. lib. 2. Morott. d. conf. 32. num. 18. Alsiograd. di- cto conf. 52. nu. 29. & 30. & ne obijci posset ex hac ra- tione fatuum remanere textum in d. §. si quis ex cer- ta, quasi quod ita non haberet rationem, vel opera- tionem; Observabam illum rectè procedere atten- to tempore quo prodit, ob rationem diversæ vol- untatis tunc militan-tem, nunc verò cessantem, ita ut meo judicio textus prædictus antiquatus po- tius censendus videatur, nisi alia particularia acce- dant inditia illius taxativæ ac præcisæ voluntatis, cujus præsumptionem idem textus inducit.

Duobus etenim modis antiquitus posthumorum præterito per testatores scientes ac volentes fieri solebat Vno scilicet favorabili, Altero verò odio- so; seu ut alii dicunt, unus bona, alter mala men- te; Favorabilis seu bona mente erat illa, per quam posthumus exheredabatur; ut ei parentes magis consulerent, instituendo alium hæredem fiducia- rium, quem post certam ætatem gravabant ad resti- tuendam posthumo, ut ita lubrico tutelæ fideicom- missum præferrent, utpotè per meliorem ac tutio-

rem administrationis modum; Odiosa verò bona mente erat illa, per quam posthumus præteritur, non ex odio vel demerito proprio, quod non natum dari non potest, sed ex odio invidiæ uxoris, ex qua ille progenitus esse debet, ut sita mulieres verentes ne ex illarum odio diffidentia, earum viri ventrem prægravidum horreant ac exheredarent, tanto majorem pudicitiam servare curarent; Et qua ratione taxativa, probabiliter dicendum veniebat, taxativa restringentem ad certam uxoris prægravidam, illa uxore sentire noluisse, sed taxativè ad illam restrinxisse, quia illius jam cognita fuit pudicitiam habere noluit, quam voluit ab ignota, cujus mores adhuc non erat experientia hæc bene observat; Faber in rational. ad quæ- sitionem pandectarum lib. 28. super d. l. placet.

Cum autem ista exheredationis species per jus Codicis sublata sit per text. in l. si quis testamento, §. legis autem C. de inst. testam. in prima, sequitur exinde non militare illum taxativè ex qua tunc militante, rationabiliter in d. l. si quis certa ita disponitur; Hinc proinde quæ- sitor præteritur infirmus, de posthumo in prægravidam certæ uxoris testando agi, jure rere videtur, quia putans se ex illa institu- riturum, non cogitat de nova prole ex illa suscipienda; non autem quod animo habet lum posthumum taxativè, ac præcisè institu- negativè ad alios, quos ignotos venturum tenuis esse voluisse præterire, intrat de placet ratio quoad omnes.

Posita verò validitate testatoris substitutio pupillaris, cum patia sine non pupillari ætate deficere ad text. in l. si quis hoc jure ff. de vulg. & pupill. l. quamvis C. de inst. ad- advertitur alibi hoc eodem tit. cum sit præcipuum jure placum.

SENEN.

PRIMOGENITURÆ

DE SPENNAZZIS

Responsum pro veritate, incertum quæ parte.

Vocato primogenito alicujus primogenitura extendatur ad cundò & tertio alioque ultio- genitos ejusdem, vel potius resti- gatur ad primogenitum, in dispositio effectum sortita que lineam.

S Y M M A R I U M

1 F Abi series.
2 Quando post unam lineam, per quem vocatur aliud genus cum diversitate commissum non expirat in prima linea

- 3 Sub nomine linea, & descendendum veniunt omnes, qui descendunt ab eodem stipite.
- 4 Inanis labor adhibitus circa materiam reciproca linearis.
- 5 Quando dicitur unica linea vel plures remissive.
- 6 Quando cadat questio terminationis primogenitura in uno genere remissive.
- 7 Quando alii vocati post agnatos non sunt agnati, non cadit questio de qua num. preced.
- 8 Ad metiendam voluntatem testatoris attendendum est tempus testamenti, ac ille rerum status, non quid postea contigerit.
- 9 De alio consimili casu remissive.

DISC. CXVII.

Heronymus de Spennazis, instituto hæredibus Paulo fratre habente quoque filios masculinos, in quibusdam prædiis particulare fideicommissum perpetuum in universa dicti Pauli ejusque filiorum linea masculina instituit cum ordine primogenitura, tam inter descendentes cujuslibet lineæ in progressu, quam in transitu de una linea ad alteram. Omnibus verò prædictis defectis, vocavit Cæsarem agnatum remotiorem ejusque descendentes ex linea masculina cum eodem progenitura ordine, ac semper de primogenito in primogenitum; Dictaque linea etiam finita, vocavit proximiorum cognatum ultimi deficientis ex dicta linea Pauli fratris cum onere assumendi cognomen & insignia pro renovatione familie, in qua enixè ista bona perpetuò conservari voluit; In Codicillis verò, adempto hoc ultimo substitutionis gradu, illum commutavit ad favorem proximioris de quadam alia familia; Cumque extincta dicta linea Pauli, primogenitura effectum sortita esset in primogenito Cæsaris, istius etiam lineæ masculinae extinctione in ultimo prole destituto imminente, pro veritate consultus fui (incertum tamen est ex qua parte). An dicta primogenitura expiraret, ita ut bona efficerentur libera, vel potius transitum facere deberent cum eodem ordine primogenitura ad alias lineas masculinas filiorum, secundo & tertio genitorum ejusdem Cæsaris.

Admirationem mihi intulit, quod super hujusmodi casu ab Advocato Romanæ Curie consilium peteretur, cum id extra eandem Curiam ac Statum Ecclesiasticum frequentius contingere non solet, nisi in casibus valdè ambiguis, iste verò videretur nimium planus pro dicti fideicommissi seu primogeniturae duratione, stante ulteriori substitutionis gradu in testamento post hanc Cæsaris lineam finitam ordinato ut supra ad favorem proximioris cognati ultimi deficientis de prima linea Pauli, postmodum commutato in codicillis cum vocatione cujusdam alterius generis.

Ita enim liquet, quod sive iste secundus substitutionis gradus terminaret in linea solius primogeniti ad fideicommissum admissi, sive ulteriorem progressum haberet in universa Cæsaris linea, neutro casu fideicommissum terminat, sed ulteriorem habet transitum ad alium substitutionis gradum, aliudque personarum genus, ideoque nunquam de libertate penes hujus generis personas agi posse mihi videbatur, nisi quatenus dictum aliud genus jam defecisset; ita ut iste ulterior substitutionis gradus esset caducatus; Et consequenter planum credidi præteriri non posse expirationem, sed absolutam remanere durationem fideicommissi in universa linea ipsius Cæsaris, qui destinatus fuit uni-

cus stipites hujus dispositionis, dum vocatio restricta non erat ad ejus primogenitum simpliciter, sed erant vocati omnes descendentes masculi de ejus linea; Atque sub utriusque vocabuli significatione absolutum est venire omnes, qui ex omnibus ejus filijs descenderent sub dicto utroque nomine venientes ex latè congestis per *Fusar. q. 327. & 345. & passim.* ita omnibus unicum lineam constituentibus, præscripto solum inter eos tanquam ejusdem lineæ seu arboris ramos, modo succedendi juxta ordinem primogeniturae; Ideoque profus inanes ac extra propositum dicebam magnos labores qui impensi fuerant in quibusdam transmissis notulis cum consuetis nostris leguleicis æquivocis in tractando multas quaestiones ferè totam materiam reciproca linearis concernentes super tribus vulgaribus requisitis, cum copiosissimis allegationibus, ut præmissum est, extra propositum atque cum inani repletione cartarum, dum juxta distinctionem in proposito reciproca linearis pluries in precedentibus traditam, stante quod prima dispositio ad unum tantum directam est, cujus descendentes vocentur, tunc unica dicitur linea, omnesque, licet inter plures ramos seu colonellos divisi, de una & eadem esse dicuntur, unum & idem corpus seu genus constituentes, cum quaestio reciproca linearis, ac transitus de linea ad lineam cadat, ubi plures lineæ ab initio constitutæ sunt juxta satis vulgarem ac receptam distinctionem derivantem ex *rent. in cap. 1. de eo qui sibi & hered. suis in usus feudorum*, ut pluries in precedentibus ad hanc materiam, & sic non agnocebam ubi caderet ratio dubitandi.

Quam credebam in petentibus consilium fortè excitatum fuisse, ex iis quæ relatis *Molina & cæteris* disputata habentur apud *Peregr. conf. 64. lib. 2. & conf. 38. lib. 5. Menoch. conf. 220. Decian. conf. 16. lib. 4* ac alios relatos per *Fusar. q. 329. & 390* ubi scilicet defecta linea primogeniti de genere prius vocato, contentio sit cum altero qui sit primogenitus in diversa linea seu diverso genere postmodum vocato in diverso substitutionis gradu contra fratres secundò vel ultro genitos ejus in quo primogenitura effectum sortita est, & postea defecit.

Hæc autem dubitatio in præsentem cadere non poterat, cum illi qui in ulteriori substitutionis gradu fuerant subsidiariè vocati, essent cognati vel extranei, familiam sicut renovaturi, & consequenter per se necesse expectare debentes terminationem totius agnationis veræ ut ita defecta natura seu veritate intraret ars vel fictio, cum apud *Menoch. Dec. & Peregr. ubi supra ac alios*, ratio dubitandi caderet eo quia omnes erant de eadem agnatione, ac respectivè de eodem genere; Ideoque quicquid esset de veritate quaestionum, quas proximè allegati more Consulentiū invicem pugnantium disputant in suis casibus, inhærendo commendabili Curie stylo non evagandi in superfluis, neque inaniter cartas replendi, respondi opus non esse id assumere utpotè extra casum; Illud observando, quod etiam si alterum genus subsidiariè vocatum defectum esset, undè propterea ultimus substitutionis gradus esset caducatus, ut in notulis transmissis supponi videbatur. Adhuc tamen dicta ulterior substitutio præsentem casum in claris ponebat pro interpretatione voluntatis, quod scilicet testator ponendo in conditione universam lineam masculinam Cæsaris ad effectum transitus ad dictum aliud personarum genus subsidiariè vocatū, ita per necessarium antecede omnes de dicta linea vocasse censetur, ut ab ultimo fieret transitus bonorū ac aliud genus diversum, cū

ad metiendam disponentis voluntatem attendendum non sit tempus præfens, in quo successionis hæstio aperitur, & quid interim casus præbuerit, sed attendendus sit status rerum de tempore testamenti, & quid testator cogitaverit seu voluerit, præsupponendo superexistentiam dicti alterius generis subsidiariè vocati.

Huic proxima videbatur altera quæstio, de qua supra in *Faventina primogenitura disc. 39.*, in cuius casu, contra secundogenitum respondendum censui eo quia eius vocatio erat per meram vulgarem jam defectam, ut ibi.

ROMANA

CENSUS seu FIDEICOMMISSI

PRO

MARCHIONE FRANCISCO

VR SINO

SYM

MATTHEIS ET ALIIS.

Casus decisus per Rotam pro Francisco.

De fideicommissio resultante à verbis enunciativis seu præsuppositivis, habentibus tamen relationem ad aliam dispositionem faciendam, An illa non sequuta, remaneat dispositio perfecta necnè, vel potius tanquam remanens in terminis velleitatis evanescat.

SYMMARIUM.

- 1 **F**avens series.
- 2 **D**e resolutione causa.
- 3 **Q**uod prima decisio non percutiat punctum controversia.
- 4 **T**raditur theorica seu distinctio, quando reservatio futura dispositionis percutiat substantiam, vel accidentia, & indicet voluntatem esse perfectam, vel imperfectam.
- 5 **Q**uando reserens probet, vel non probet sine relato.
- 6 **Q**uomodo applicetur theorica de qua num. 4.
- 7 **F**avore descendendum etiam verba enunciativa, vel præsuppositiva sunt operativa.
- 8 **D**e conf. 636. Decij, quando ratio inducat dispositionem.
- 9 **D**eclaratio non inducit novam dispositionem, sed illam præsupponit.

D I S C. CXVIII.

Fabius Vrsinus instituto hærede Neapolione filio, in testamento per ipsum quamvis nobilem sed parum Litteratum materna lingua, rudi que stylo ordinato, explicata voluntate, quod intendebat eius bona conservari in ipsius Neapolionis

filij & successoribus, idcirco sibi reservari hæred declarationem in codicillis vel alia dispositione per ipsum faciendam, quomodo regulari debet per substitutionem & fideicommissum ipsum reservatum, tali verò declaratione non facta, ad hæredem luit testamentum prædictum in omnibus et per omnia servari; Deinde que condidit codicillis, in quibus aliqua dispositio ad rem non faciente, prædando in reliquis testamentum servari, nulla fideicommissi facta mentione; Ex Neapolionem fuit superstes Marchio Franciscus, qui patrem à creditoribus patris, ut ab istorum molestariè beraret, seu verius volens ipse molestare Marchis pro quodam censu ex dotibus matris cum eis creato, ac malè eum dicto Neapolionem rincto, ut insinuat *sub tit. de censibus disc. 23.* id circo tanquam hæres beneficiatus voluit rationes de bonis hæreditarijs, ut ita fieri hæreditaria patris non obtineret, exorsique rationum redditione cum creditoribus ac dictis interessatis pluribus controversijs, illa præterea an eidem Francisco liceret ab asse hæreditarijs Neapolionis detrahere ex persona propria fideicommissi bona dicti Fabijavi, Introdutur in *Rota coram V. erospio*, occasione disputandi de hoc constaret de sufficienter redditione rationum, in dicta edita super dicti dubij negativæ resolutione *disc. 28. Aprilis 1674.*, potius incidenter dictum fuit lum extare fideicommissum dicti Fabij, et quod in testamento illud non legereur determinatum, cum solum sibi explicaretur futura voluntas illud ordinandi in codicillis quod cum tempus non esset, hinc proinde id remanere in terminis simplicis velleitatis non redactæ ad adimplendum ac perfectam voluntatem, deducendo ad auctoritatem Baldi in *l. quidam cum finem notabil. ff. de hæred. insti. Oldrad. conf. 119. num. 2. de iudic. 623. num. 3. & dec. 13. 13. num. 11.* ista decisio habetur impressa in *par. 5. rec. tom. 2. de iudic. 59.*

Siluit deinde longo tempore causa, quærens Franciscus realumere, et consilium proventus de super à me ac alijs petijt, & quamvis essent in cordes, Aliquibus opinantibus ex dicta ratione perfectionis voluntatis, fideicommissum non esse, me autem opinante oppositum; Hinc volendo meæ opinioni, litem instauravit coram Boulemon subrogato, coram quo dato dubio, ad standum vel recedendum à decisio, ut supra coram V. erospio, super hoc puncto fideicommissi ratione sub die 9. Aprilis 1666. pro recessu à decisio et executione fideicommissi prodijt resolutio, confirmata die 23. Januarij 1668. Vnde propterea firmo pro hoc puncto, convolutum fuit ad eiusdem decisionis revisionem super alijs punctis concernentibus sufficientem redditionem rationum, ac etiam datum fuit aliud particulare dubium, An census census cum dictis de Mattheis cum pecunia doctri tris ipsius Francisci, fuisset benè extinctus, cum dicto Neapolione ob spectatam legem seu formam eius impositione præscriptam; Et propositum verum que dubio coram eodem Boulemon sub die 1. Aprilis 1669. quoad primum peritum fuit in dicta fundamento inventarij malè confecti; Et quoad secundum responsum fuit malè censum extinctum fuisse, atque in hoc statu causa pendet; De hoc verum secundo puncto census habetur mentio in dicta sua materia *sub tit. de censibus disc. 23. in fine & de altero validitatis inventarij, ac redditionis rationum, habetur particulariter actum in hac causa in sua materia sub tit. de hæred.*